

**ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ № 2**

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО (ЗАГАЛЬНА, ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)**

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Спеціалізація
Освітні рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма Право
Шифр за ОПП: ОК 22

Мова навчання: українська

Розробник:

АБДЕЛЬ ФАТАХ Анна, доцент кафедри цивільного та господарського права факультету №2 КННІ ДонДУВС, доктор філософії, доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цивільного та господарського права, факультет №2 КННІ ДонДУВС
протокол № 1 від «01» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Ганна УСТИНОВА-БОЙЧЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Право «01» серпня 2024 р.

Гарант освітньої програми

Катерина НЕСТЕРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	2-й	2-й
Семестр:	3, 4-й	3,4 -й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	10/300	10/300
Модулів:	2	
Змістових модулів:	4	
Лекції:	40 годин	20 годин
Семінарські:	60 годин	32 години
Практичні:	-	
Самостійна робота:	200 годин	248 годин
Індивідуальні завдання	-	
Підсумковий семестровий контроль	залік/екзамен	залік/екзамен
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:3

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення правових інститутів і методів правового регулювання цивільних та сімейних правовідносин для їх застосування у майбутній практичній діяльності, для забезпечення збалансованого та безпечного розвитку сучасних і прийдешніх поколінь.

Завдання: забезпечити засвоєння предмету цивільного права, сутності правовідносин, що регулюються цивільним правом, їх склад та підстави виникнення;

поняття та змісту права власності та інших речових прав, загальних положень зобов'язального права, засвоєння юридичної природи, змісту та особливостей укладення різних видів цивільно-правових договорів, юридичної природи та змісту позадоговірних зобов'язань, спадкового та сімейного права.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія держави та права, конституційне право, цивільний процес, господарське право, податкове право, земельне право, сімейне право, спадкове право, складання цивільно-процесуальних документів, правочини з нерухомістю, житлове право

2. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання										
	ПРН 2	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 8	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 17	ПРН 18	ПРН 19
знати нормативно правові акти, що регулюють цивільно-правові відносини						+		+			
засвоїти та вільно оперувати спеціальною юридичною термінологією у галузі цивільного права			+					+			
вміти тлумачити чинне законодавство та застосовувати на практиці норми цивільного законодавства				+					+		
знати поняття та зміст права власності та інших речових прав					+						
знати юридичну природу, зміст та особливості укладення різних видів цивільно-правових договорів					+	+					
вміти застосовувати отримані знання в практичній діяльності для захисту цивільних прав та інтересів особи	+					+			+	+	+
знати особливості розгляду та вирішення цивільних справ у суді першої інстанції;				+							

знати специфіку перегляду судових рішень у цивільному процесі;				+		+					
вміти аналізувати цивільно-правові конфлікти і делікти та визначати способи їх вирішення на основі чинного законодавства	+	+	+		+				+	+	+
вміти визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб у цивільних правовідносинах, примирювати сторони з протилежними інтересами	+		+				+	+	+		+
вміти надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів суб'єктів цивільних правовідносин у різних правових ситуаціях		+	+				+				+

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	сз	с/р		л	сз	с/р
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1(3 семестр)								
Змістовий модуль 1.Поняття цивільного права та цивільних правовідносин. Рух та здійснення цивільних правовідносин. Речові права та право інтелектуальної власності.								
Тема 1. Поняття, принципи і система цивільного права. Цивільне законодавство. Цивільні правовідносини	14	2	2	10	16	2		14
Тема 2.Фізичні особи як суб'єкти цивільного права. Юридичні особи. Держава Україна як суб'єкт цивільного права	14	2	2	10	14		2	12
Тема 3. Об'єкти цивільних прав. Особисті немайнові права фізичної особи	14	2	2	10	14		2	12
Тема 4. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Правочини. Здійснення цивільних прав. Представництво і довіреність. Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність.	16	2	4	10	14	2		12
Тема 5. Право власності та інші речові права. Право приватної власності. Право державної та комунальної власності. Право спільної власності. Захист права власності.	16	2	4	10	16	2	2	12
Тема 6. Право інтелектуальної власності.	16	2	4	10	14		2	12
Разом за змістовим модулем 1	90	12	18	60	88	6	8	74
Змістовий модуль 2.Загальні положення про зобов'язання. Цивільно-правова відповідальність. Недоговірні зобов'язання.								
Тема 7. Загальні положення про зобов'язання.	16	2	4	10	18	2	2	14
Тема 8. Цивільно-правова відповідальність.	14	2	2	10	14		2	12
Тема № 9. Недоговірні зобов'язання, що виникають з односторонніх дій.	14	2	2	10	16	2	2	12
Тема № 10 Зобов'язання з відшкодування шкоди	16	2	4	10	14		2	12
Разом за змістовим модулем 2	60	8	12	40	62	4	8	50
Разом за модулем №1	150	20	30	100	150	10	16	124

Модуль 2 (4 семестр)								
Змістовий модуль 1. Договірні зобов'язання. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність та користування. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з виконанням робіт та наданням послуг.								
Тема № 11 Загальні положення про договір	14	2	2	10	16	2	2	14
Тема № 12 Договори, спрямовані на передачу майна у власність	16	2	4	10	14		2	12
Тема № 13 Договори, спрямовані на передачу майна у користування	14	2	2	10	14	2		12
Тема № 14 Договори, спрямовані на виконання робіт	14	2	2	10	14		2	12
Тема № 15 Договори про надання послуг фактичного характеру	16	2	4	10	14		2	12
Тема № 16 Договори про надання послуг юридичного характеру	16	2	4	10	14	2		12
Тема № 17 Договори про надання послуг грошово-кредитного характеру	16	2	4	10	14		2	12
Разом за змістовим модулем 1	106	14	22	70	102	6	10	86
Змістовий модуль 2. Зобов'язання, пов'язані зі спільною діяльністю та розпорядженням правами інтелектуальної власності. Спадкове право.								
Тема № 18 Зобов'язання, що виникають із спільної діяльності	14	2	2	10	16	2	2	12
Тема № 19 Договори у сфері інтелектуальної власності	14	2	2	10	14		2	12
Тема 20. Загальні положення спадкового права	16	2	4	10	18	2	2	14
Разом за змістовим модулем 1	44	6	8	30	48	4	6	38
Разом за модулем 2	150	20	30	100	150	10	16	124
Усього годин	300	40	60	200	150	20	32	248

4. Програми навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Поняття цивільного права та цивільних правовідносин. Речові права та право інтелектуальної власності.

Тема №1. Поняття, принципи і система цивільного права. Цивільне законодавство. Цивільні правовідносини.

Місце цивільного права в системі правових галузей. Взаємодія цивільного права з іншими галузями права. Поняття цивільного права як самостійної галузі права. Предмет і метод цивільно-правового регулювання. Функції і принципи цивільного права. Визначення цивільного права і система цивільного права. Цивільне право як наука.

Поняття цивільного законодавства та його співвідношення з цивільним правом. Система цивільного законодавства. Цивільний кодекс України. Проблеми реформування цивільного законодавства України у сучасних умовах. Співвідношення загального й спеціального цивільного законодавства. Дія цивільного законодавства. Усунення прогалин у чинному цивільному законодавстві. Аналогія права та аналогія закону. Значення судової практики, моральних норм при застосуванні цивільного законодавства.

Поняття і загальна характеристика цивільних правовідносин. Ознаки цивільних правовідносин та їх зміст. Права й обов'язки суб'єктів цивільних правовідносин.

Класифікація цивільних правовідносин. Регулятивні й охоронні відносини, абсолютні й відносні правовідносини, активні і пасивні цивільні правовідносини, речові й зобов'язальні відносини, майнові і особисті немайнові відносини.

Тема №2. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права. Юридичні особи.

Держава Україна як суб'єкт цивільного права.

Поняття та зміст цивільної правоздатності фізичної особи. Поняття, зміст і рівні цивільної дієздатності фізичної особи.

Обмеження дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою та оголошення її померлою. Фізична особа-підприємець. Акти цивільного стану. Опіка та піклування.

Поняття й ознаки юридичної особи. Теорії походження юридичної особи. Види юридичних осіб. Класифікація юридичних осіб. Організаційно-

правові форми діяльності юридичних осіб. Підприємство як юридична особа. Господарські товариства. Господарські об'єднання. Філії та представництва юридичних осіб.

Виникнення юридичних осіб. Способи виникнення юридичних осіб. Право- та дієздатність юридичних осіб. Припинення юридичних осіб. Банкрутство.

Публічні утворення як суб'єкти цивільного права. Держава як особливий суб'єкт цивільного права. Участь України у цивільних правовідносинах. Територіальні громади як суб'єкти цивільного права.

Тема №3. Об'єкти цивільних прав. Особисті немайнові права фізичної особи.

Поняття і види об'єктів цивільних прав. Класифікація речей. Поняття рухомого й нерухомого майна. Майно як об'єкт цивільних правовідносин. Цінні папери як об'єкти цивільних прав. Класифікація цінних паперів. Папери на пред'явника. Ордерний цінний папір. Іменний цінний папір. Бездокументарний цінний папір. Боргові, пайові та похідні цінні папери. Товаророзпорядчі цінні папери. Класифікація акції. Дії, послуги, продукти творчої діяльності, особисті немайнові блага як об'єкти цивільних прав.

Речі вилучені з обігу. Речі обмежені в обороті. Речі, що знаходяться у вільному цивільному обороті. Поняття особистих немайнових відносин, не зв'язаних з майновими. Види особистих немайнових прав, не пов'язаних з майновими.

Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Право на життя і охорону здоров'я. Право на свободу та особисту недоторканість. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Право на донорство. Право на сім'ю. Право на опіку або піклування.

Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Право на ім'я. Право на честь, гідність та ділову репутацію. Право на індивідуальність, особисте життя та його таємницю. Право на інформацію і на особисті папери. Право на місце проживання і на недоторканність житла. Право на вибір роду занять і на пересування. Право на свободу об'єднань і на мирні зібрання. Особливості захисту цих прав.

Особливості правового режиму нерухомості. Особливості правового режиму рухомих речей. Здатність речей зберігати при розділі свою суть. Індивідуально-визначені речі та родові речі. Речі за характером використання споживчих якостей. Речі залежно від їх господарського призначення.

Тема № 4. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Правочини. Здійснення цивільних прав. Представництво і довіреність. Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність.

Юридичні факти та їх класифікація. Поняття та види правочинів. Умови дійсності правочинів. Форма правочинів. Зміст правочинів. Єдність волі й волевиявлення в правочинах. Умови й строки в правочинах. Недійсні правочини. Фіктивні й удавані правочини.

Поняття і принципи здійснення цивільних прав. Межі здійснення цивільних прав. Способи здійснення цивільних прав. Представництво і довіреність. Поняття, значення та види представництва. Довіреність та її види. Передоручення. Припинення довіреності.

Поняття і значення строків у цивільному праві. Види цивільно-правових строків. Гарантійні й претензійні строки. Присікальні строки. Позовна давність. Загальні й спеціальні строки позовної давності. Перебіг, зупинення і переривання строків позовної давності.

Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Способи захисту цивільних прав. Система державних та громадських органів, що здійснюють захист прав організацій і громадян.

Тема № 5. Право власності та інші речові права. Право приватної власності.

Право державної та комунальної власності. Право спільної власності. Захист права власності.

Поняття власності. Право власності в об'єктивному і суб'єктивному значенні. Зміст права власності. Форми власності за законодавством України. Способи набуття і припинення права власності. Момент виникнення права власності у набувача. Ризик випадкової загибелі речі. Речові права на чуже майно. Право володіння чужим майном. Право користування чужим майном.

Загальні поняття права приватної власності. Об'єкти права приватної власності. Умови виникнення і припинення права приватної власності. Приватизація як один із способів виникнення права приватної власності. Здійснення права приватної власності.

Загальні положення про державну власність. Підстави виникнення і припинення права державної власності. Зміст і здійснення права державної власності. Правовий режим майна державних підприємств. Право господарського відання і право оперативного управління. Цивільно-правовий режим майна державних та комунальних..

Поняття права спільної власності. Особливості окремих різновидів права спільної власності. Право спільної часткової власності. Право спільної сумісної власності. Право спільної сумісної власності подружжя.

Значення та засоби захисту права власності. Витребування майна власником з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Витребування грошей і цінних паперів на пред'явника. Захист прав власника від порушень, не поєднаних з позбавленням володіння. Інші засоби цивільно-правового захисту права власності.

Тема № 6. Право інтелектуальної власності.

Поняття творчої діяльності та інтелектуальної власності. Види права інтелектуальної власності. Співвідношення інтелектуальної власності та права власності. Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності. Зміст інтелектуальної власності. Право на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Об'єкти права інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності. Співавторство. Поняття, підстави виникнення й обмеження виключних прав. Ознаки виключного права. Елементи виключного права.

Особисті немайнові права автора. Поняття і джерела авторського права. Об'єкти, суб'єкти, зміст авторського права. Поняття суміжних прав. Захист авторського права і суміжних прав. Обмеження суміжних прав.

Право інтелектуальної власності на наукове відкриття. Об'єкти наукового відкриття. Основні ознаки наукового відкриття.

Право інтелектуальної власності на компонування напівпровідникових виробів. Компонування напівпровідникового виробу (компонування). Напівпровідниковий виріб. Класифікація компонування НПВ. Обсяг правової охорони компонування НПВ. Суб'єкти. Майнові права інтелектуальної власності на компонування НПВ.

Поняття права промислової власності, його джерела. Патентне право. Патентне право в об'єктивному розумінні. Патентне право в суб'єктивному розумінні. Патентоздатність. Суб'єктами патентного права. Видача патенту проводиться в місячний строк після його державної реєстрації.

Право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки. Винахід.

Право на раціоналізаторську пропозицію. Об'єкт раціоналізаторської

пропозиції. Порядок підтвердження визнання пропозиції раціоналізаторською.

Право на селекційне досягнення. Об'єкт селекційного досягнення. Суб'єкт.

Строк чинності патенту.

Право на комерційне найменування. Фірмове найменування. Суб'єкт господарювання.

Право на торгівельну марку. Торгівельна марка. Види торговельних марок. Строк дії свідоцтва. Обсяг правової охорони торговельної марки. Підстави відмови одержання охорони позначення. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку. Умови надання правової охорони походження товару.

Право інтелектуальної власності на географічне зазначення. Обсяг правової охорони географічного зазначення

Право на комерційну таємницю. Поняття комерційної таємниці. Охорона комерційної таємниці. Поняття "ноу-хау". Законодавча основа закріплення поняття «комерційна таємниця», «ноу-хау».

Змістовий модуль 2 Загальні положення про зобов'язання. Недоговірні зобов'язання.

Тема № 7. Загальні положення про зобов'язання.

Зобов'язальне право як підгалузь цивільного права. Система зобов'язального права. Поняття та основні риси цивільно-правового зобов'язання. Відмінність зобов'язальних правовідносин від правовідносин власності та особистих немайнових правовідносин. Принципи добросовісності, розумності, справедливості. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин. Треті особи в зобов'язанні. Множинність осіб в зобов'язанні. Матеріальний та юридичний об'єкт зобов'язання. Зміст зобов'язальних правовідносин.

Види цивільно-правових зобов'язань. Договірні та не договірні зобов'язання. Зобов'язання, спрямовані на передачу майна. Зобов'язання, спрямовані на виконання робіт. Зобов'язання, спрямовані на надання послуг. Зобов'язання, спрямовані на сплату грошей.

Підстави виникнення цивільно-правових зобов'язань. Предмет виконання зобов'язань. Місце виконання зобов'язань. Правочини, договори, завдання шкоди, односторонні правомірні дії.

Поняття та способи забезпечення зобов'язань. Неустойка. Види неустойки. Правове регулювання та види застави. Завдаток. Порука. Гарантія. Притримання як спосіб забезпечення зобов'язань.

Тема №8. Цивільно-правова відповідальність

Поняття та значення цивільно-правової відповідальності. Умови (підстави) цивільно-правової відповідальності. Підстави звільнення боржника від відповідальності.

Види цивільно-правової відповідальності. Договірна і недоговірна відповідальність. Часткова, солідарна і субсидіарна (додаткова) відповідальність. Поняття форм цивільно-правової відповідальності. Загальні і спеціальні форми цивільної відповідальності. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності. Випадок. Непереробна сила. Розмір цивільно-правової відповідальності.

Тема № 9. Недоговірні зобов'язання, що виникають з односторонніх дій.

Публічна обіцянка винагороди. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу. Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу. Обов'язкові умови конкурсу. Факультативні умови конкурсу.

Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Рятуння здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Сторони рятуння здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Права та обов'язки суб'єктів зобов'язань з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави.

Тема № 10. Зобов'язання з відшкодування шкоди

Загальні положення про відшкодування шкоди. Поняття і значення зобов'язань, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. Деліктна відповідальність. Система та загальні підстави виникнення зобов'язань з відшкодування шкоди. Відповідальність за завдану моральну шкоду. Відповідальність організації за шкоду, заподіяну з вини її працівника.

Відповідальність за шкоду, заподіяну діями державних і громадських організацій, а також службовими особами. Відповідальність за шкоду, заподіяну незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітнім, недієздатним і громадянами, нездатними розуміти значення своїх дій. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг). Відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого.

Модуль 2

Змістовий модуль 1

Договірні зобов'язання. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність та користування. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з виконанням робіт та наданням послуг.

Тема № 11. Загальні положення про договір

Поняття, сутність та значення цивільно-правового договору. Договір як правочин та як правовідносини. Принцип свободи договору. Функції цивільно-правового договору. Правове регулювання договірних відносин в сфері приватного права.

Види цивільно-правових договорів. Реальні та консенсуальні договори. Договори двосторонні та односторонні. Договори оплатні та безоплатні. Попередній договір. Договір приєднання. Обов'язкові договори, публічний договір. Договір на користь третьої особи. Основні та попередні договори. Вільні та обов'язкові.

Зміст договору як підстави виникнення цивільних правовідносин. Поняття та значення істотних умов договору. Істотні умови договору за Цивільним та Господарським кодексами України. Звичайні та випадкові умови договору. Тлумачення умов договору.

Стадії укладення цивільно-правового договору. Поняття та основні ознаки пропозиції укласти договір (оферти). Поняття та основні ознаки акцепту. Строки прийняття оферти. Форма договору. Момент укладення договору. Місце укладення договору. Підстави для зміни або розірвання договору. Форма зміни або розірвання

договору. Правові наслідки зміни або розірвання договору.

Тема № 12. Договори, спрямовані на передачу майна у власність

Поняття, значення, умови та правова природа договору купівлі-продажу. Предмет договору купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін. Зміст договору купівлі-продажу. Продаж товару в кредит. Роздрібна купівля-продаж. Захист прав споживачів. Особливості деяких видів купівлі-продажу. Продаж товару за зразками. Договір з умовою про доставку товару покупцеві. Договір найму- продажу.

Поняття, правова природа, сторони, предмет і значення договору поставки. Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Договір міни. Правова характеристика договору-двосторонній, консенсуальний, оплатний. Поняття, значення договору дарування. Форма договору дарування. Договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому. Пожертва.

Договір ренти: поняття, правова природа, види, зміст, припинення договору ренти. Договір довічного утримання (догляду). Права та обов'язки сторін за договором довічного утримання (догляду). Припинення договору довічного утримання (догляду). Договір дарувальний та договір про пожертву. Права та обов'язки сторін за договором дарувальним та договором про пожертву. Особливості договору дарувального та про пожертву.

Тема № 13. Договори, спрямовані на передачу майна у користування

Загальні положення про найм (оренду). Оренда державного та комунального майна. Прокат. Найм (оренда) земельної ділянки. Найм будівлі або іншої капітальної споруди. Найм (оренда) транспортного засобу. Найм (оренда) житла. Правова характеристика договорів спрямованих на передачу майна у користування. Елементи договору найму (оренди). Предмет договору найму (оренди). Сторони договору найму (оренди). Об'єкти договору найму (оренди). Форми договору найму (оренди). Правові наслідки укладення договору найму без зазначення строку. Максимальні (граничні) договору найму окремих видів майна. Зміст договору найму (оренди). Обов'язки наймодавця. Обов'язки наймача. Припинення договору найму. Спеціальні підстави припинення договору найму. Суб'єктивні підстави припинення відносин найму. Окремі види договорів найму (оренди). Прокат. Найм (оренда) земельної ділянки. Найм (оренда) будівлі або іншої капітальної споруди. Найм (оренда) транспортного засобу.

Договір лізингу. Поняття, правова природа, види, зміст. Права та обов'язки сторін у договорі. Предмет договору лізингу. Суб'єкти лізингу. Сублізинг. Істотні умови договору. Права та обов'язки сторін. Лізингові платежі

Договір позички: поняття, правова природа, зміст. Предмет договору. Виконання умов договору позички. Права та обов'язки сторін.

Тема № 14. Договори, спрямовані на виконання робіт

Загальні та відмінні риси договорів на виконання робіт. Їх види.

Підряд. Поняття та види договору підряду. Зміст договорів спрямованих на виконання робіт. Умови виконання договорів. Форми договору підряду. Права та обов'язки сторін. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Строки в договорі. Порядок оплати роботи. Розрахунки у разі випадкового знищення предмета договору

або неможливості закінчення роботи. Якість і гарантії якості роботи. Наслідки недодержання форми договору підряду. Договори побутового та будівельного підряду.

Підряд на проведення проектних і пошукових робіт. Поняття, характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання сторонами своїх обов'язків.

Договір на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Характеристика договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Основною вимогою до виконання договорів. Поняття "науково-технічні послуги". Поняття «технологія». Технічні дані. Технічна допомога. Предметом договору.

Тема № 15. Договори про надання послуг фактичного характеру

Загальні положення про договори з надання послуг. Поняття та ознаки послуги. Особливості послуг як об'єктів. Консенсуальні договори. Оплатні та безоплатні договори. Двосторонні договори. Суб'єкти договорів. Виконавець та замовник. Істотні умови договору. Розмір плати та строк дії. Фіксація плати у процесі укладення договору. Зміст договору. Права та обов'язки сторін.

відшкодування фактичних витрат виконавця. Наслідки невиконання або неналежного виконання. Порядок відшкодування збитків. Розмір відшкодування збитків. Порядок розірвання договорів за згодою сторін. Порядок розірвання договорів за згодою однієї сторони.

Правова характеристика договорів перевезення.

Договір перевезення. Перевізник як суб'єкт підприємницької діяльності. Одержувач. Поняття вантажу (товару). Ознаки договору перевезення багажу. Основні права та обов'язки перевізника і вантажовідправника. Основні умови договору перевезення пасажирів. Договори перевезення вантажу, багажу та пасажирів.

Договір чартеру (фрахтування). Права та обов'язки фрахтівника. Порядок укладення чартерного договору (фрахтування). Характеристика договору чартеру (фрахтування). Коносаменти. Основні умови договору чартеру. Фрахт або інші належні перевізникові платежі.

Перевезення у прямому змішаному сполученні. Види та способи перевезення. Пряме змішане перевезення.

Довгостроковий договір. Правова природа таких договорів. Планування перевезення вантажів.

Перевезення транспортом загального користування. Об'єкти перевезення. Відносини пасажирського перевізника автобусного маршруту загального користування з власниками автовокзалів та автостанцій. Предметом договору пасажирського перевізника з власниками автовокзалів та автостанцій.

Договір транспортного експедирування. Поняття та загальна характеристика договору транспортного експедирування. Класифікація договорів транспортного експедирування. Характер договору транспортного експедирування. Елементи договору транспортного експедирування. Предмет договору транспортного експедирування. Перелік послуг експедитора. Ціна в договорі. Строк договору. Супровідні документи. Права та обов'язки сторін. Припинення договору транспортного експедирування. Цивільно правова відповідальність сторін.

Договір зберігання. Загальні положення про зберігання. Особливості правового регулювання договірних відносин. Оплата за цим видом договору. Строки за цим

видом договору. Зберігання на товарному складі.

Спеціальні види зберігання. Зберігання речей у ломбарді. Зберігання цінностей у банку. Зберігання речей у камерах схову організацій, підприємств транспорту. Зберігання речей у гардеробі організації. Зберігання речей у готелі. Зберігання речей, що є предметом спору (секвестр). Зберігання автотранспортних засобів. Договір охорони.

Тема № 16. Договори про надання послуг юридичного характеру

Договір доручення. Поняття та умови договору доручення. Види договорів доручення. Поняття договору доручення. Підстави відносин представництва. Правові наслідки укладення договору доручення. Права та обов'язки за договором. Умови договору доручення. Зміст договору доручення та його

виконання. Припинення договору доручення. Спеціальні підстави розірвання договору доручення.

Договір комісії. Поняття та умови договору комісії. Кваліфікація договорів комісії. Характеристика оплати за таким договором. Субкомісія. Зміст договору комісії та його виконання. Припинення договору комісії. Підстави розірвання договору доручення.

Тема № 17. Договори про надання послуг грошово-кредитного характеру

Страхові зобов'язання. Загальні положення про страхування. Матеріальна основа страхування. Принципи організації страхування. Самострахування. Централізовані страхові фонди. Учасники страхових зобов'язань. Основа законодавства про страхування. Порядок та правила проведення видів обов'язкового страхування. Істотні умови договору страхування. Класифікація договорів страхування. Особисте та майнове страхування. Співстрахування. Перестрахування. Строки та оплата. Припинення договору страхування та підстави розірвання договору страхування.

Договір позики. Поняття та елементи договору позики. Загальні положення про позику. Матеріальна основа договору позики. Принципи організації надання позики. Сторони договору позики. Форма договору позики. Класифікація договорів страхування. Особисте та майнове страхування. Істотна умова договору позики. Строки та оплата. Порядок повернення. Відповідальність, позики. Припинення договору позики та підстави розірвання договору. Правові наслідки розірвання договору позики.

Кредитний договір. Поняття кредитного договору. Фінансовий кредит. Комерційний кредит. Суб'єкти відносин з комерційного кредитування. Правова форма комерційного договору. Характеристика кредитного договору. Елементи та умови кредитного договору. Фінансова установа. Предмет кредитного договору. Права та обов'язки сторін за кредитним договором.

Договір банківського вкладу (депозиту). Депозит. Правова форма договору банківського вкладу. Елементи та умови договору банківського вкладу (депозиту). Сторонами договору банківського вкладу. Форма договору банківського вкладу. Ощадна книжка. Ощадний (депозитний) сертифікат. Види вкладів. Права та обов'язки сторін за договором банківського вкладу (депозиту). Дія заповідального розпорядження. Договір банківського рахунка. Поняття банківського рахунка. Характеристика договору банківського рахунка. Поняття володільця рахунка.

Договір факторингу. Правова сутність факторингу. Характеристика договору факторингу. Елементи та умови договору факторингу. Суб'єкти договору факторингу.

Предмет договору факторингу. Мета договору факторингу. Форма договору факторингу. Права та обов'язки сторін за договором факторингу.

Змістовий модуль 2.

Зобов'язання, пов'язані зі спільною діяльністю та розпорядженням правами інтелектуальної власності. Спадкове право.

Тема № 18. Зобов'язання, що виникають із спільної діяльності

Договір про спільну діяльність. Види товариств. Права та обов'язки сторін у договорі про спільну діяльність. Договір простого товариства. Мета договору про спільну діяльність. Юридична природа договору про спільну діяльність. Предметом договору про спільну діяльність. Грошова оцінка вкладу. Форми договору про спільну діяльність. Взяття на облік договору про спільну діяльність. Строк договору про спільну діяльність.

Договір простого товариства. Загальні поняття договору простого товариства. Юридична природа договору про спільну діяльність. Процедура укладання договору. Відносини між учасниками простого товариства. Умова про об'єднання вкладів. Мета договору. Сторони договору. Права та обов'язки сторін у договорі. Виконання договору. Ведення справ товариства. Відповідальність учасників. Припинення договору.

Засновницький договір. Загальні положення засновницького договору. Права та обов'язки у засновницькому договорі. Умови укладення засновницького договору. Характеристика договору. Строк дії. Зміна і припинення засновницького договору. Припинення дії засновницького договору.

Тема № 19. Договори у сфері інтелектуальної власності

Поняття та види договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Види договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Характеристика таких договорів. Об'єкти права інтелектуальної власності. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Предмет договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Правова форма реалізації прав інтелектуальної власності. Сторони договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Форма договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності та їх державна реєстрація. Державна реєстрація договорів у сфері інтелектуальної власності. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Класифікація ліцензій. Предмет ліцензії. Невиключна ліцензія. Одиначна ліцензія. Виключна ліцензія. Специфіка об'єктів інтелектуальної власності. Зміст повної ліцензії. Субліцензія (залежна ліцензія). Перехресна ліцензія. Зворотною ліцензія. Відкрита ліцензія. Добровільна ліцензія. Примусова ліцензія.

Ліцензійний договір. Поняття ліцензійного договору. Правова характеристика договору. Предметом ліцензійного договору. Сторони ліцензійного договору. Ліцензіар. Ліцензіат. Зміст ліцензійного договору. Істотні умови ліцензійного договору. Строки ліцензійного договору. Умови ліцензійного договору. Винагорода за наданий дозвіл.

Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Правова характеристика договору. Умови, дотримання яких є обов'язковим при укладенні договору. Предмет договору.

Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Правова характеристика договору. Способи та умови використання цього об'єкта замовником. Договір щодо управління майновими правами автора або інших суб'єктів авторського права і суміжних прав. Договір про порядок розподілу прав на службові об'єкти інтелектуальної власності. Договір про передачу "ноу-хау". Сторони в договорі про передачу «ноу-хау». Правова характеристика договору про передачу «ноу-хау». Форма і порядок укладення договору про передачу "ноу-хау". Види договорів про передачу "ноу- хау". Істотні умови договору про передачу "ноу-хау". Права і обов'язки сторін. Відповідальність за договором.

Тема № 20. Загальні положення спадкового права

Поняття і значення спадкового права. Спадкове право в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Принципи спадкового права. Суб'єкти спадкового права. Особи, які не мають права спадкування за законом. Правила про усунення від права на спадкування. Об'єкти спадкового права. Поняття та значення відкриття спадщини. Час і місце відкриття спадщини. Етапи спадкового правовідношення. Комморієнти. Наслідки пропуску строку для прийняття спадщини. Неприйняття спадщини. Підстави та порядок вжиття заходів до охорони спадщини.

Поняття, способи, порядок і строки прийняття спадщини. Акт прийняття спадщини. Способи прийняття спадщини. Порядок спадкування. Спадкоємці, що закликаються до спадкування за правом представлення. Розмір частки у спадщині спадкоємців за законом. Спадкування за заповітом. Характеристика заповіту. Зміст заповіту. Відмова від спадщини. Спадкова трансмісія. Види спадкування: за законом та за заповітом. Поняття та порядок визнання спадкового майна відмерлим. Заповідальний відказ. Предмет заповідального відказу. Підстави припинення заповідального відказу. Право на обов'язкову частку в спадщині. Обов'язкова частка. Підстави оспоруваності заповіту. Форма заповіту. Секретний заповіт. Виконання заповіту. Правові наслідки недійсності заповіту. Порядок оформлення спадкових прав. Спадковий договір. Сторони в договорі. Форма спадкового договору. Порядок визнання спадщини відумерлою. Особливості спадкування в умовах воєнного стану.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання;
- активні методи навчання, у тому числі з використанням

поліцейських квестів.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Поточне оцінювання знань Здобувачів на денній та заочній формах здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 4-бальною системою, де 5 балів відповідає

оцінці «відмінно», 4 бали відповідає оцінці «добре», 3 бали відповідає оцінці «задовільно», 0 балів відповідає оцінці «незадовільно».

Підсумкове/семестрове оцінювання знань Здобувачів за результатами вивчення освітніх компонент на денній та заочній формах здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 100-бальною уніфікованою системою, яка поширюється на всі навчальні дисципліни незалежно від обсягу та тривалості викладання. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу наведений в таблиці (див. Таблицю 1).

Таблиця 1. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу.

Денна форма	Заочна форма
Аудиторна робота – 40 балів	Аудиторна робота – 20 балів
Самостійна робота – 20 балів	Самостійна робота – 40 балів
Залік/екзамен – 40 балів	Залік/екзамен – 40 балів
Усього за навчальну дисципліну – 100 балів	Усього за навчальну дисципліну – 100 балів

Для денної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$P = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} \cdot 8 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$P = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість нормативів за семестр за аудиторну роботу}} \cdot 8 =$$

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для денної форми навчання складає 8, визначається шляхом ділення максимального балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку (40/5=8).

Розподіл 20 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

Для заочної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$P = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} \cdot 4 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$P = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість нормативів за семестр за аудиторну роботу}} \cdot 4 =$$

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для заочної форми навчання складає 4, визначається шляхом ділення максимального балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку (20/5=4).

Розподіл 40 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю

правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів: 1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Підсумковий контроль – залік чи екзамен складається Здобувачами в обов'язковому порядку.

– 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

– 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

– 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

– 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок.
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками.

75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок.
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків.
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям.
35–59	Незадовільн	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач вищої освіти повинен повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля).

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Круглова О. О. Курс лекцій з дисципліни «Цивільне право» / О. О. Круглова. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2017. 151 с.
2. Цивільне право України. Навчальний посібник / за заг. ред. В. А. Кройтора та інш. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2016. Т. 1., 284 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10201/_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 01.08.2024 р.)
3. Цивільне право України : практикум / А. С. Амеліна та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 550 с. URL: <http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/123456789/5785> (дата звернення: 01.08.2024 р.)
4. Цивільне право. Конспект лекцій для студентів спеціальності 081 «Право» денної та заочної форм навчання, Терещук Галина Андріївна. Луцьк: ЛНТУ, 2017. 267 с.
5. Цивільне право України : Загальна частина : підручник / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, Р. А. Майданика. 5-те вид., стер. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 976 с.
6. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. 6-те вид., перероб. і допов./ за заг. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнєцової, В. В. Луця. Київ: Юрінком Інтер, 2019. Т. I. 752 с

Додаткові

1. Бондарєва М. В. Спадщина як юридична категорія : поняття, склад, ознаки (ч.1). Часопис Київського університету права, 2016. №2. С.158-163. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRNChkur_2016_2_37
2. Борисова В. І. Словник цивільного права [Текст]В. І.Борисова, С. Н.Пристапа, В. С. Козадаєв. Х.:Фактор, 2012. 167 с.
3. Бурлака І.В. Зобов'язання з відшкодування шкоди, завданої без вини: монографія.. Харків: Право, 2016. 200 с.
4. Вахонєва Т.М. Авторське право і суміжні права України: навч. посіб. К: Центр Навчальної літератури, 2016. 564 с.
5. Волков Е. Істотне порушення договору оренди успадкованої земельної ділянки. Підприємництво, господарство і право, 2016. №5. С.3-7. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRNpgip_2016_5_2
6. Галасюк В.В. Справедлива мінова вартість об'єктів в угодах купівлі-продажу, дарування і міни. Дніпро: Арт-Прес, 2017. 204 с.
7. Ганчева А.М. Договір побутового підряду в цивільному праві України: монографія. Київ: Правова єдність, 2014. 155 с.
8. Гелецька І. Реалізація принципу неподільності авторського права під час здійснення права на спадкування. Підприємництво, господарство і право, 2017. № 6. С. 19-23. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRNpgip_2017_6_5
9. Гончарова А.В. Цивільно-правові аномалії в спадковому праві України. Науковий вісник Херсонського державного університету, 2014. Випуск 6-1. Том 1. С. 197-200.
10. Дзера О.В. Договірне право України. Загальна частина. Київ,

ЮрінкомІнтер, 2018. 896 с.

11. Дзера О.В. Договірне право України. Особлива частина. Київ, ЮрінкомІнтер, 2018. 1200 с.

12. Желіховська Ю.В. Охорона цивільних прав та інтересів нотаріусом [Текст]: автореф.дис....канд.юрид.наук: 12.00.03 Желіховська Юлія Віталіївна; Нац.акад.наук України, Ін-т держави і права ім.В.М.Корецького.К.,2012.19 с.

13. Іванов Ю.Ф., Куриліна О.В., Іванова М.В. Цивільне право України. У 2-х томах. Том1. Навчальний посібник. Київ, Алерта, 2019. 342 с.

14. Іванов Ю.Ф., Куриліна О.В., Іванова М.В. Цивільне право України. У 2-х томах. Том2. Навчальний посібник. Київ, Алерта, 2019. 346 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.08.2024 р.)

2. Цивільний кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15> (дата звернення: 01.08.2024 р.)

3. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 01.08.2024 р.)

4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/rada/show/1618-15> (дата звернення: 01.08.2024 р.)

5. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV : станом на 8 берез. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 01.08.2024).

6. Господарський процесуальний кодекс України : Кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII : станом на 19 лип. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 01.08.2024).

7. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI : станом на 1 серп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 01.08.2024).

8. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1576-12> (дата звернення: 01.08.2024)

9. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/514-17> (дата звернення: 01.08.2024)

10. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/222-19> (дата звернення: 01.08.2024)

11. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : Закон України від 15.01.2015 № 124-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/124-19> (дата звернення: 01.08.2024)

12. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2275-19> (дата звернення: 01.08.2024)

13. Про товарні біржі : Закон України від 10.12.1991 № 1956-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1956-12> (дата звернення: 01.08.2024)

14. Про ціни і ціноутворення : Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/5007-17> (дата звернення: 01.08.2024)

15. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993 р. № 3659-XII : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text> (дата звернення: 01.08.2024).

Інформаційні ресурси

1. <http://iportal.rada.gov.ua/> - Офіційний портал Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua/> - Офіційне представництво Президента України
3. <http://www.kmu.gov.ua/control/> - Урядовий портал
4. <http://www.court.gov.ua/> - Офіційний веб-портал «Судова влада України»
5. <http://www.ccu.gov.ua/> - Конституційний Суд України
6. <http://www.scourt.gov.ua/> - Верховний Суд
7. <http://reyestr.court.gov.ua/> - Єдиний державний реєстр судових рішень
8. <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=1609-> дистанційний курс навчальної дисципліни «Цивільне право (Загальна, особлива частина)»